

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd 1908. május 12.

107. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Szólj igazat...

Az igazság nyilvánításában nem fog bennünket elrettenteni semmiféle orvítamadás. Az a két merénylet, amelyben e sorok írójának s lapunk felelős szerkesztőjének része volt, a mi igazunk mellett szólnak. Ime az erkölcsstelenség az ököl uralom gyalázatos megnyilatkozása. Egy helyen tizenhatan rontanak neki a sajtó emberének, másutt meg egész csöcselékhad gyülemlik össze, hogy becstelen merényletet kövessen el azok ellen, akiknek foglalkozásukkal járó szent kötelességük, hogy a társadalmi bajok szanálásán fáradozzanak, a meglevő bajokat ostorozzák.

A szombat estét történeteket egyetlen egy becsületes fiumei ember sem helyesli. Mert az a két merénylet tulajdonképpen nem két védtelen ember ellen irányult, hanem a magyar sajtó ellen, s a szabad vélemény nyilvánítását akarta megtörni. A szabad sajtóval szemben felmerülő véleményeltéréseket tisztességes ember nem orvítamadásokkal intézi el. Azért van sajtóbíró, hogy ki-ki oda fordulhasson sérelmével. Ebben az esetben pedig erről sem lehetett volna szó. Tényekről szolt a közleményünk, amelyek köztudomásúak, amelyeket nem tagad a kormányzó, a podeszta, a deputató s a város utolsó polgára sem.

Ha valakinek, aki alkalmasint találva érezte magát, más véleménye volt, az olasz lapokhoz fordulhatott volna, hogy sorra cáfolja a mi állításainkat. Csakhogy, úgy látszik, az orvítamadók nagyon jól tudták, hogy nevetségessé teszik magukat, ha Fiumét, mint az erkölcsösség szimbolumát állítják oda.

A szombat esti orvítamadást egy helybeli olasz lap szerkesztője intézte. A merényletek értelmi szerzője a Voce del Popolo ismert szerkesztője volt, aki mindenkor ilyen módon tolja magát előtérbe, amikor a fiumei nőkről van szó. Ez az ember bujtotta fel a többieket, akiknek talán fogalmuk sem volt a szombati cikk tartalmáról. Ez az ember vezette félre a többieket, akiknek eszük ágában sem volt két védtelen embert megtámadni. Ők csupán eszközül szolgáltak neki. Hogy a merényletek nem végződtek a legnagyobb sikerrel, az nem rajta mulott. A támadókban felülkerekedett a jobb érzés, a lelkiismeret. Ezt tapasztalom én abból a körülményből, hogy a támadóim a legbarátságosabb hangon beszélve igyekeztek az igazukat magyarázni s a lakásomig kísérték, hogy újabb bántódásban ne legyen részem.

Azt mondtuk mindig, hogy a fiumei olaszság tulzó elemeihez tartozó emberek a vezetők befolyása alatt állanak s az ő vezérlésük alatt vállalkoznak mindenre. Nos, hát így volt ez szombaton is. Az a tizenhat és a másik kétszáz ember közül legalább 150 a legártatlanabb szándékkal lesett meg bennünket.

Száz illetőleg kétszáz ember felemelt ökle mellett tett ígéretet lapunk felelős szerkesztője, hogy sajnálja a cikk megjelenését. Nos igen, sajnálja! De helyesli annak tartalmát! És helyesli mindenki, aki becsületes fiumei.

A mi közleményünk csupán csak a morális állapotok súlyedését tárta föl, nem szolt horvátrol, olaszról, magyarról, hanem szolt azoknak, akiket illet. Mi nem akartuk Fiume leányait megvádolni, mert hiszen ez örület lett volna. Az erkölcsi bajok szanálása volt közleményünk célja s hogy olyan hü-hó lett belőle azt csak annak lehet tulajdonítani, hogy egyesek bujtatták föl a többieket.

A *donna fiumana* a becsületes, családias, tisztelkű fiumei asszonyt mi nem értettük, sőt ki is emeltük, hogy róla szó sem lehet. Akinek nem inge, ne vegye magára. Mi még igen sok kivételt emlegettünk nagyon helyesen. Mert nagyon elszomorító dolog volna, ha minden szegény leánynak föl kellene áldoznia a becsületét azért a kevés muló gyönyörűt, amit a pillanatnyi élv, a pénz, a pompa nyújt.

De ténydolog az, amit mi mondtunk s amit ma is fentartunk, hogy Fiumében az erkölcs alapok nagyon gyöngék. Amit mi mondtunk, azt aláírná maga a podeszta is, mert az ő meggyőződése is ugyanaz. S mi nem fogjuk ezt a véleményünket megváltoztatni sem az ököluralom, sem bőrünk épsége kedvéért.

Fodor Oszkár.

Az új kivándorlási törvény.

Bennünket fiumeieket különösen érdekel hogy a kivándorlás ügyét miképpen rendezik. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter vállalkozott most arra, hogy a régi kivándorlási törvény helyett újat alkosson.

Az új javaslat szigorú intézkedéseket tartalmaz a kivándorlás korlátozása céljából, mint az 1903-iki törvény és főként a *kiskorúak* s a *katonai szolgálatra* vagy *sorozásra* kötelezettek kivándorlását nehezíti meg. Általában azoknak, akiknek az állammal, itthon hagyott *családjukkal* vagy *munkaadójukkal* szemben súlyos kötelezettségeik vannak, e javaslatnak törvénynyé váltá után nem lehet majd az országból távoznok. Ezenkívül, négy évi tapasztalat alapján, a javaslat energikus büntető rendelkezéseket is tartalmaz a kivándorlást meg nem engedett uton elsegítő *ügynökökkel* és *vállalatokkal* szemben.

Az 1903. évi IV. törvénycikk kiindulási pontja és célzata elvileg helyes volt ugyan, de a törvény életbeléptetése óta tapasztalható gyakorlati eredmény megnyugtatónak főleg azért nem mondható, mert a kitűzött helyes célok elérésénél rendelkezésre álló törvényes eszközök elégségeseknek és megfelelőeknek nem mutatkoznak. Az a megdöbbentő tény, hogy a törvény meghozatala óta a kivándorlás nem hogy csökkent volna, de a legújabb időkig fokozatosan és rohamosan emelkedett, elengedhetetlen kötelességévé tette, hogy a kormány — azokon a szociális és humanitárius alkotásokon felül, melynek közvetve a kivándorlás megelőzését és csökkenését is célozzák — magának az öt évvel ezelőtt megalkotott kivándorlási törvénynek gyökeres revízióját is kezdeményezze.

Andrássy gróf ma benyújtott törvényjavaslata nem a kivándorlással közvetlenül vagy közvetve kapcsolatos összes gazdasági bajok szanálását, hanem kizárólag csak a kivándorlás ügyének szoros értelmében vett újból való sza-

bályozását tüzte ki feladatul. Ez az újabb szabályozás, amint ez jogállamban másként nem is lehet, abból az alapelvből indult ki, hogy a *kivándorlást eltiltani és megakadályozni nem is lehet, de nem is szabad*, mert a tilalom elenkeznék a közszabadság amaz általános követeiményével, hogy jólétét és boldogulását mások sérelme nélkül mindenki szabadon koreshet.

A benyújtott törvényjavaslat jelentőségének megvilágítása céljából rámutatunk az alábbiakban a javaslat megokolása nyomán az 1903. évi IV. törvénycikk leglényegesebb s a gyakorlati tapasztalatok által föltárt hiányaira.

Kivándorlási törvényünk magának a kivándorlónak fogalmát hiányosan állapította meg. A törvény alkalmazása szempontjából a törvény 1. szakasza szerint kivándorlónak aki „tartós kereset céljából bizonytalan időre” külföldre távozik.

A kivándorlás tekintetében a törvény 2. szakasza szerint megállapított korlátozások a szerzett tapasztalatok szerint elégteleneknek mutatkoztak.

A mindkét nembeli kiskorúak föltűnő kivándorlása ellen lehetőleg védekezünk kell. A kiskorú férfiszemélyek kivándorlásának az ediginél szigorubb korlátozása különösen az állítási és szolgálati kötelezettség teljesítésének biztosítása végett szükséges. A családöntartók kivándorlásának megszorítását pedig erkölcsi szempontok követelik.

A szállító vállalkozók és meghatalmazottakra, valamint a kivándorlási utvonatra vonatkozó jelenlegi törvényes rendelkezések szintén fogyatékosnak, nem ritkán veszedelmeseknek bizonyultak. Az 1904. IV. törvénycikk akként rendelkezik, hogy annak, aki kivándorlók szállításával akar foglalkozni, erre engedélyvel kell bírnia.

Amíg e rendelkezés másutt nagyobbára bevált, nálunk csak részben felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak. Mi azonban a többi állam nagy részével szemben különleges és hátrányos helyzetben vagyunk, hogy *ama kikötők között, melyeken át a magyarországi kivándorlás történik, csak egyetlen: a fiumei kikötő van Magyarország területén*. Viszonyaink között a nemzeti szempont bármennyire kívánja a kivándorlásnak kizárólag hazai kikötőn át irányítását, ezt teljes mértékben megvalósítani, a kivándorlást egészen Fiumén át irányítani nem lehet.

Mint hogy pedig a külföldön székelő idegen vállalkozók nem kényszeríthetők engedély szerzésére, abba a kedvezőtlen helyzetbe jutottunk, amelyet éppen el akartunk kívánni, hogy *kivándorlóink tulnyomó részének szállítását egyáltalán nem tudtuk állami felügyelet és ellenőrzés alá venni*.

Ily viszonyok között, bár az 1907. évben összesen 13.000 jogosulatlan kivándorló tartóztattak föl és utasítottak vissza, s bár a titkos ügynökök működésének megbénítására a törvény nyújtotta összes eszközök szigorú alkalmazásba vétettek, amennyiben az 1906. és 1907. évek folyamán összesen 640 ily titkos ügynök marasztaltatott el: szomorú eredmény mégis az, hogy a kivándorlók száma évről évre szaporodik.

A szerzett tapasztalatokhoz képest a benyújtott törvényjavaslat új alapokra kívánja fektetni a szállító vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseket.

Módot és alkalmat nyújt mindama vállalatoknak is az engedély megszerzésére, melyeket közlekedési viszonyainknál fogva a kivándorlók mostanáig is nagy mértékben igénybe vettek. Nyitva akarja az új törvény annak útját tartani, hogy a kivándorlóinkat szállító vállalatok és

összes alkalmazottaik alávéssék magukat hazai törvényeinknek.

A javaslat erre irányuló rendelkezései közül kiemeljük azt, hogy az eddigi törvény alapján alkalmazott meghatalmazottak és létesített fióktelepek működésének beszüntetésével jövőre minden vállalkozó csak Budapesten, ezenkívül pedig csupán a hazai tengeri kikötőben és vasúti állomással bíró határszéli városokban (községekben) állíthatna föl belügyminiszteri engedéllyel egy-egy kivándorlási irodát; a külföldi vállalkozónak pedig megengedhetné a belügyminiszter, hogy a szállítási szerződéseket saját külföldi irodájában köthesse meg, feltéve, hogy magát a magyarországi kivándorlás tekintetében a magyar törvényeknek kifejezetten aláveti.

Az új törvényjavaslat a büntetéseket, különösen a kivándorlásra való csábítást, de az összes visszaélések megtorlását is, szigorítja. A kivándorlási tanács újjászervezésével kormányzati, politikai és társadalmi tényezőknek részvételét és tevékeny közreműködését biztosítja az új törvényjavaslat, mel, a kivándorlás egész ügyét az országgyűlésnek az eddiginél nagyobb, állandó és érdemleges ellenőrzése alá helyezi azzal, hogy a belügyminisztert fontosabb rendelkezéseitől az országgyűlésnek való jelentéstételre kötelezi.

Részletesen intézkedik a javaslat a kivándorló, valamint az itthon hagyott kiskorúak és gondoskodásra szoruló családtagok sorsáról és szabatosan körülírja a védőkötelezettségből és ki nem töltött büntetésből eredő korlátozást.

Az utca hőseihez.

Igyekszem önökkel udvariasan beszélni, ám bátor bizonyára maguk is belátják, hogy viselkedésük után jogom volna az ellenkezőre is. Önök engem szombaton késő este kérdőre vontak az utcán egy cikk miatt, amely aznap „A bűnös város” címen a tulajdonomat képező lapban megjelent s amelyet nemcsak nem irtam, hanem aznap egyéb irányú elfoglaltságom miatt véletlenül nem is láttam a lap kinyomtatása előtt. Én önöknek kihívó fellépésük dacára megadtam a kívánt felvilágosításokat, sőt indítványuk folytán elmentem az önök saját külön olasz kávéházába is a csimborasszó-jelentőségűvé felfújt ügy tisztázására. Ott azután a kétszáz főnyi tömegből azok viselkedtek a leghangosabban és legszemtelenebbül, akik a cikk tartalmát, amely hiszen magyarul volt írva, egyáltalában nem ismerték, mert nem értették. Kijelentettem ott ama néhány fiatalembernek, aki velem előzékenyebben beszélt, hogy a cikket nem én irtam, annak kéziratát a nyomdába való küldés alkalmával nem volt időm átolvasni, sőt azt is hozzátettem egy-két udvarias kérésre, hogy sajnálom annak megjelenését. Önök itt láthatják most ezt a kijelentésemet *A Tengerpart* hasábjain is, bár őszintén megvallom, hogy az esetre, ha akkor tudtam volna, hogy önök ugyanezen este *Fodor Oszkár* barátomat, a cikk íróját, egy kvalifikálhatatlan orvtámadással tetteg bántalmazták, kétszer is meggondoltam volna azt, hogy önökkel szóba álljak.

Ez alkalommal egy-két dologra kell önöket még figyelmeztetnem. Az önök lábzsurnálja a „Voce del Popolo” tegnapi számában úgy uszít ellenünk, hogy a szóban forgó cikknek a tisztességes nőkre vonatkozó részeit egytől-egyig elhagyja s így hamis világitásban mutatja be a fiamei erkölcsök súlyosságáról szóló fejtegetéseinket. Eme tendencia ellen a jó ízlés nevében tiltakoznunk kell.

Azután azt mondja egyik-másik olasz lap, hogy itt vendégek vagyunk, tehát ne éljünk vissza a vendégjoggal. Vegyék önök is tudomásul, hogy a Fiumében élő hétezer magyar ember egytől-egyig itthon van e városban. Mi a nagy magyar nemzet egy részét képezzük, mely nemzet ezer év óta ura Szent István birodalma minden nemzetiségének. Aki pedig ura és gazdája egy háznak, az nem lehet egyúttal annak vendége is.

A mikor tehát Fiume szennyesét mossuk, csak a saját szennyesünket igyekszünk tisztítani. S amikor a fiamei társadalmi bajok orvoslására törekszünk, tesszük ezt ama kitörülhetetlen szeretetből kifolyólag, melylyel minden magyar ember az ő Fiuméja iránt viseltetik. Annyira nem gondoltunk e cikkből kifolyólag semmiféle támadásra vagy bántódásra, hogy aznap este szerkesztőségünk minden egyes tagja gyanútlanul s még a rendes revolvere nél-

kül is sétált Fiume utcáin. Ha önök úgy akarják, hát ezentul másképp lesz s ha a női becsület védelmének hamis ürügye alatt a fiamei magyar sajtót remélik terrorizálni, avagy a lábáról levenni, akkor erről a reményükről jó lesz minél előbb lemondaniok. Mi sokkal erősebben és szilárdabban állunk itt mint önök sejtik, mert hiszen mi egy nagy, magasztos eszmét képviselünk Fiumében: a magyar állameszmét.

Murai Jenő.

UJDONSÁGOK.

A nő — a nő.

Gaetanótól Fodorig.

— Levél a szerkesztőhöz. —
Kedves Redaktor Uram!

Szép dolog a nő becsületéért sikraszállni, de annál gyalázatosabb a becsületnek védelmére kelni. Jó magam 14 éve élek Fiumében, s nem dicsekvéskeppen mondom, de jobban ismerem Fiumét, mint a fiameiek. Nos hát, elsősorban is konstátalom, hogy az a közlemény, amely miatt „egyesekek” műfelfáborodásba estek, minden tekintetben fedi a valóságot. Erre kész vagyok esküt tenni még Thierry törvényszéki elnök előtt is.

Lássá kedves Redaktor Uram, a cikke nyomán támadt műfelfáborodást én a kellő értékére tudom leszállítani. Kik is voltak a merénylet intézői? Egy kormányzói szubvencióból élő alkotmánypártinak csufolt olasz lap szerkesztője és néhány barátja. A többiek csak staffage gyanánt szerepeltek. Ezek nem számítanak. Elég szomorú, hogy egyáltalában ott voltak. Aztán meg van-e tudomása kedves Redaktor Uram arról, hogy az Európa kávéház csöcseléke között voltak intelligens emberek is. (Nem az olasz lap szerkesztői.) Igen, magyar kenyéren élő fiatalembereket ismertem fel s hogy nem adom közre a neveiket, teszem ezt csak azért, mert jó magam családapa vagyok és sajnálom az olyan embert, akit a kenyértől megfosztanak.

S aztán még valamire akarom figyelmeztetni a Redaktor uramat. Vigyázzon magára s testi épségére. Mert hallom, hogy jönnek aszokolisták s már arról is suttog a fáma, hogy az autonomifjakk önt akarják legfőbb hadvezérnek kinevezni. Ön ugyanis megmutatta, hogy megijed tizenhat embertől s egész hidegen, angol flegmával hagyja őket a faképnél. Nos, ilyen hadvezér kell nekik is. Mert ilyenkor nem ők a hősök. Az ő hősködésük abban rejlik, hogy százan neki mernek menni egy embernek is. (A saját árnyékuktól állítólag nem ijednek meg.)

S most, hogy vitézi énekemet zárom, engedje meg, hogy fájós kezét megszorítsam s önt is a „haza mártírjai” közé avassam.

Igaz tisztelője

H. K.

áll. tisztviselő.

N. B. Gaetano barátot a nők verték meg Fiumében, mert hasonlóan megmondta az igazat, Önt pedig ugyanezért férfiak akarták agyon verni. Lám fordul a világ.

— **Támadás lapunk szerkesztője ellen.** Egy tizenhat főből álló tömeg megtámadta a Pomerio-utcában *Fodor Oszkár*t, lapunk szerkesztőjét, aki mítsen sejtve, tartott hazafelé egyik barátjával. A támadók még a Fenice-színházban lesték meg szerkesztőnket, de a forgalmas Ciotta-utcán úgy látszik, jónak látták nem bántani, annál is inkább, mivel arra sok színházlátogató magyar ember járt. A Pomerio-utcánál elbucsuzott egy ismerőstől s barátjával hazafelé indult. Alig hogy néhány lépést tett, egy tizenhat fiatalemberből álló csoport körülfogta és kérdőre vonta, hogy ki irta *A Tengerpart*ban megjelent közleményt. *Fodor Oszkár* így válaszolt:

— Ha az uraknak valami bajuk van, jöjjenek el hétfőn délelőtt a szerkesztőségbe, ott rendelkezésükre állok. Itt azonban nem tárgyalok. Ajánlom magamat.

Ezzel sarkon fordult s elindult egyedül hazafelé. Barátja ott maradt, hogy fölvilágosítsa a fiatalembereket eljárásuk helytelen voltáról. Ezalatt lapunk szerkesztője több lépésnyire eltávolodott. Az olasz lap szerkesztője, *Marcuzzi Emil*, erre kiadta a jelszót: utána. A fiatalemberek botjaikat a magasba emelve rohantak *Fodor* után, aki látva a fe-

nyegető veszedelmet szintén menekült. A Pomerio utca kanyarulatánál elérte néhány fiatalember s két ütést mért a vállára. *Fodor* kapukulcsával védekezett. Ekkor odaértek a többiek s figyelmeztették a társaikat, hogy ne bántásák. Több fiatalember békés hangulatban beszélgetést kezdett és sajnálkozásának adott kifejezést, hogy társaik megtámadták. Azután elkísérték a *Vicolo Ospedale*ig, nehogy újabb bántódásban legyen része.

Ez a tényállás. Lapunk szerkesztője támadói közül csak *Marcuzzi*t ismerte föl s ezért ellene és ismeretlen társai ellen teszi meg a bűnvádi följelentést orvtámadás és könnyű testi sértés miatt.

— **Az országos közlekedési tanács rendes tagjai.** A kereskedelemügyi miniszter *Pulszky Garibaldi* miniszteri tanácsost, a vasúti és hajózási főfelügyelőség főnökét és *Söpke* Sándor művegyetemi nyilvános rendes tanárt az országos közlekedési tanács és a tarifa bizottság rendes tagjaivá nevezte ki.

— **A fiamei állomás forgalma.** Fiume állomás 1908. évi március havi forgalmában (vasuton érkezett és továbbított áruk) az előző évi március havi forgalommal szemben elég számottevő (1180 kocsi) csökkenés mutatkozik. Ámde ha figyelembe vesszük azt, hogy egyedül a kőszénbányabehozatalnál (betudva a máv. önkezelési céljaira szállított szenet is) 2074 kocsi a csökkenés, akkor arra az eredményre jutunk, hogy többi árucikk forgalma tulajdonképpen növekedett és így a mérleg lényegesen mégis aktív. A behozott (Fiumében feladott) áruknál megemlítendő a rizsnél (531 kocsi) és chilisalétromnál (137 kocsi) mutatkozó nagyobb növekedés. Csökkenés észlelhető a foszfat-behozatalban (136 kocsi). A kivitt (Fiuméba vasuton érkezett) áruknál nagyobb növekedés cukornál (575 kocsi), nyers petroliumnál (155 kocsi) és hűvelyeseknél (119 kocsi), nagyobb csökkenés pedig őrleményeknél (52 kocsi) és ércekkel (115 kocsi) mutatkozik.

— **Ingyenes utazás a villamos ütközőjén.** Nagy népcsődületet okozott a tegnapi délutáni órákban egy kis fiu szerencsétlensége. A műló az ünnepi délutánt ingyenes villamos kirándulásra akarta felhasználni s e célból egyik villamos kocsi hátsó ütközőjére ült. Az utazás egy ideig baj nélkül ment; később azonban váratlanul véget ért a mulatság. A potya utas elbámszkodott, büszke pillantást vetett a gyalogoló emberekre s egyszerre csak zsupsz! leesett. Ruhája beleakadt az ütköző vas rudjába, s a sebesen rohanó villamos magával húzta egy ideig, úgy, hogy a kis fiu feje földön, a sinek között hanykolódott. Hirtelesen rémes skoltás hallatszott. Megmagyarázhatatlan módon a gyermek az egyik kerék alá került s az levágta a lábát. Az utasok csak ekkor fedezték fel az ingyenes utast, akit a mentők a kórházba szállítottak.

— **Vasárnapi teljes munkaszünet.** A fiamei élelmiszerkereskedők elhatározták, hogy június, július, augusztus és szeptember hónapjaiban üzleteiket egész vasárnap zárva tartják.

— **A Cunard-társaság üzletéve.** A Liverpoolban székelő *Cunard Steamship Co.* 1907. üzletéve 554.749 font sterling tiszta nyereséggel zárult az 1906. évi 553.195-el szemben. A különbözet tehát egészen jelentéktelen. Leírásokra fordítottak 254.900 sterlinget, new-yorki építkezésekre 4774, biztosítási alapra csak 6757 sterlinget. Az új hajók építési költségeiből 100.000 fontot leirtak. Az évi osztalék 5% és új számlára 109.882 font jut. A társaság személyforgalma mennyiség tekintetében kielégítő volt, de ebből származott bevételek eredményét az igazgatóság nem mondja kedvezőnek. A forgalomra gyakorolt kedvezőtlen hatást az ismert körülménynek tulajdonítja a *Cunard*: az amerikai krízis, a kőszénárak emelkedés és a munkabérek növekedése.

— **Fizetéképtelenség.** *Maggiri Virgilio* fiamei kalapkereskedő fizetéképtelenséget jelentet be.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Duna” magyar gőzös Rangoonból 59.393 zsák rizszal; „Gilda” osztrák gőzös Triesztből 740 tonna vegyes áruval; „Szent László” magyar gőzös Velencéből 110 tonna vegyes áruval; „Tirol” osztrák gőzös Triesztből üresen; „Tisza” magyar gőzös Marseilleből 1800 láda narancscsal és 200 tonna vegyes áruval; „Felicina” olasz gőzös 3197 tonna foszfáttal; Indult „Ausztria” német gőzös 210 tonna liszttel és 110 tonna vegyes áruval Hamburgba; *Falerman* angol gőzös Liverpoolba 300 tonna liszttel és 150

Cantrida fürdő és vendéglő

Villamos vasuti összeköttetés.

Az egyszeri használatra érvényes jegyeken kívül havi bérlet és idénybérlet olcsó árakon.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Sültek és pecsenyék ára —.80 kor.

1/2 rántott csirke 1.— „

1/2 sült csirke 1.20 „

Beefsteak tükörtojással és Rumpsteak
1 kor. 20 fill.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvízgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás.

Mérsékelt árak.

Telefonsz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják tusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban,
mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok. — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben.

„KOMET“ önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák — Töltények.

II.

Pálma - Hajviz

a jelenkor orvosszakértőinek vizsgálata alapján az elismert legjobb hajviz. Növény- és gyökérkivonatokból természetes uton előállított higiénikus hatásokban bővelkedő hajviz.

PÁLMA-HAJVIZ

erősíti a hajsálak gyökereit és ezáltal megszünteti a haj idő előtti kihullását és megakadályozza a korpa-képződést.

PÁLMA-HAJVIZ

a hajnövényt jótékonyan előmozdítja és annak meglevő színét épségben tartja.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

Ára K 2.50

Viszontelárusítóknak engedmény.

A **DREHER ANTAL**-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) **FIUMEI FŐRAKTÁRA.**

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.

Jéggvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatása sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákból.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rупnik Emil, Ürményi-tér 6.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt nagymennyiségű urinői- gyermekdivatharisnyákat

hatalatlan olcsó

árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram“ villanykörték 70% árammegtakarítással.

Mindenféle használt butort veszek a legjobb árban.

Deutsch M.

Via Governo 4.

Maluszewski Szaniszló CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átvesszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg férjiszabó.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2

a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.